

LÄÄKÄRIN SOSIAALINEN VASTUU
PHYSICIANS FOR SOCIAL RESPONSIBILITY

TOIMINTAKERTOMUS 2024

ESITYS JÄSENISTÖLLE KEVÄTKOKOUKSESSA 17.5.2025

Käsihygieniasimulaatio koulutustilaisuudessa LSV:n äitien ja vauvojen infektion torjuntahankkeessa Beninissä. Kuva: Susanne Saarinen.

TOIMINTAKERTOMUS VUODELLE 2024

1. TOIMINTA VUONNA 2024	2
2. ORGANISAATIO JA HALLINTO	2
2.1 Jäsenistö ja kokoukset	2
2.2 Hallitus ja työvaliokunta	2
2.3 Toimisto ja henkilöstö	2
2.4 Järjestöhallinnon kehittäminen	3
2.5 Viestintä ja näkyvyys	4
3. Taloudelliset tunnusluvut	6
Varainhankinta	6
3. TOIMINTA JA TAVOITTEET	7
3.1 Laadukkaiden terveyspalveluiden kehittäminen ja terveyserojen kaventaminen	7
3.2 Ihmisen ja ekosysteemien terveyttä edistävien ja turvallisten elinympäristöjen rakentaminen	8
3.3 Kestävän ja hyvinvoivan tulevaisuuden vision ja toivon ylläpitäminen	9
3.4 Lääkäreiden, hammas- ja eläinlääkäreiden sekä opiskelijoiden ensisijaiseksi vaikuttamisen ja vapaaehtoistyön kanavaksi kasvaminen.	10
Liitteet	11
Liite 1. Kehitysyhteistyöhankkeet, tulokset vuonna 2024	11
Liite 2. Paperittomien terveys (PapeTe) -hanke, tulokset vuonna 2024	17
Liite 4. LSV:n jäsenyydet ja edustukset 2024	19
Liite 5. Hallitus toimintavuonna 2024	19

1. TOIMINTA VUONNA 2024

Vuosi 2024 oli Lääkärin sosiaalinen vastuu ry:lle (LSV) aktiivisen toiminnan ja vaikuttamisen vuosi. Järjestö jatkoi pitkäjänteistä työtään oikeudenmukaisemman maailman puolesta lääkärin keinoin, keskittyen terveyden edistämiseen, kehitysyhteistyöhön, rauhantyöhön sekä ympäristö- ja ihmisoikeuskysymyksiin. Vuoden aikana LSV toteutti useita kehitysyhteistyöhankkeita, vahvasti viestintäänsä ja näkyvyyttään, osallistui useisiin kampanjoihin ja kannanottoihin sekä lisäsi vaikuttamistaan kansallisesti ja kansainvälisesti. Järjestön vapaaehtoiset ja asiantuntijat tekivät merkittävää työtä niin kotimaassa kuin kansainvälisissä verkostoissa, ja LSV:n toiminta sai laajaa huomiota myös mediassa.

2. ORGANISAATIO JA HALLINTO

2.1 Jäsenistö ja kokoukset

Vuoden 2024 lopussa LSV:llä oli 1066 jäsentä. Jäsenmäärässä ei tapahtunut merkittävää muutosta edelliseen vuoteen verrattuna.

Kevätkokous järjestettiin 18. toukokuuta. Kokousta edelsi yleislääketieteen erikoislääkärin ja klinisen opettajan Olga Gilbertin luento *Planetaarinen terveys – lääkärin työkalut parempaan tulevaisuuteen*. LSV:n toimistolla 26. marraskuuta järjestetyn syyskokouksen yhteydessä lääkärit Hibo ja Ibrahim pitivät luennon aiheesta rakenteellinen rasismi lääketieteessä. Jäsenistölle, vapaaehtoisille ja työntekijöille järjestettiin pienimuotoiset pikkujoulut syyskokouksen jälkeen.

2.2 Hallitus ja työvaliokunta

LSV:n hallitus kokoontui kymmenen kertaa vuonna 2024. Hallituksen puheenjohtajana vuonna 2024 toimi Line Kurki ja varapuheenjohtajana Hanna Rintala. Hallituksen jäsenet olivat Anna Kärki, Ella Yli-Heikkilä, Miska Tiainen (opiskelija), Sara Minkkinen, Terhi Koivunen ja Anna Haavisto (opiskelija). Varajäseniä olivat Erika Kulmanen ja Anniina Kyrönlähti. Hallitus kokoontui hybridimallisena.

Työvaliokunta nimettiin hallituksen ensimmäisessä kokouksessa ja siihen kuului puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, hallituksen jäsen Anna Kärki ja toiminnanjohtaja Kaisa-Leena Juvonen. Työvaliokunta valmisti hallituksen päätöksiä läsnäolo- ja hybridikokouksissa sekä sähköisesti, ja käsittelee mm. hallinto-, rahoitus- ja henkilöstöasioita.

2.3 Toimisto ja henkilöstö

Toimisto toimii Globaalikeskuksessa Helsingin Hakaniemessä (Siltasaarenkatu 4). Vuoden 2024 lopussa LSV työllisti kahdeksan henkilöä, ja tehtyä työmäärää kertyi 7,2 henkilötyövuotta. Toimihenkilöiden työ jatkui hybridimallisena, painotus kuitenkin etätyössä. Keskimäärin tiimi on tavannut joka toinen viikko läsnäolokokouksessa toimistolla.

Vuonna 2024 toiminnanjohtajana jatkoi Kaisa-Leena Juvonen ja talouspäällikkönä Johanna Rosnell, molemmat kokopäiväisinä. Järjestökoordinaattori Paula Lounasheimo jatkoi tehtävässä osa-aikaisena (60 %). Kehitysyhteistyöhankkeita Beninissä, Nepalissa ja Intiassa hoiti ohjelmapäällikkö Mari Laaksonen (100 %). Itä-Afrikan kehitysyhteistyöhankkeita

koordinoi ohjelmapäällikkö Elina Tuusa, kokoaikaisena maaliskuun 2024 loppuun, ja siitä lähtien osa-aikaisena (50 %) Somalian tuberkuloosiohjelman päätyttyä.

Vuoden 2024 alussa PapeTe-hankkeen asiantuntijan tehtävää hoidettiin osa-aikaisesti ostopalveluna. Hankkeen asiantuntijana (90 %) aloitti 10.4.2024 Aino Tuomi-Nikula. PapeTe-hankekoordinaattorin tehtävää helmikuusta 20. huhtikuuta asti hoiti Marian Ismail, joka perehdytti uuden koordinaattorin Reetta Pirin osa-aikaiseen (60%) tehtävään 11.4.2024 alkaen. Elokuun 21. päivä uudessa viestintäkoordinaattorin tehtävässä aloitti Ylva Asp. Hän toimi tehtävässä kokoaikaisena vuoden 2024 loppuun.

2.4 Järjestöhallinnon kehittäminen

Järjestöhallinnon kehittämisen tavoitteina vuodelle 2024 oli muun muassa LSV:n eri toimijoiden roolien ja vastuiden selkeyttäminen. Päätöksentekoprosessin kehittäminen ja roolien sekä vastuiden selkeyttäminen toteutettiin yhteistyössä luottamushenkilöiden, työntekijöiden ja vapaaehtoisten kanssa. Työskentelyä fasilitoivat Lari Karreinen ja Eveliina Hostila Osana yhteistä ratkaisua oy:stä.

Kolmessa työryhmätapaamisessa oli mukana kolme luottamushenkilöä, neljä vapaaehtoista, ja neljä työntekijää. Ensimmäinen tapaaminen oli hybridimuotoinen, muut olivat etäyhteyksin. Työpajoissa kehitettiin neljä selkeää päätöksenteon prosessia hallintosääntöön, joilla varmistetaan, että kaikki osalliset ja reunaehdot tulevat huomioituiksi ja tehdyt päätökset pitävät. Tämä auttaa entistä parempaan vapaaehtoisten, hallituksen ja työntekijöiden yhteistyöhön haastavalla toimintakentällä. LSV:n vapaaehtoisia konsultoitii prosessin aikana laajemmin sähköisen kyselyn muodossa. Hallinto-ohjesäännön päivitys siirtyi vuodelle 2025.

Vuonna 2024 LSV rekisteröityi avoimuusrekisteriin ja jätti elokuussa ensimmäisen toimintailmoituksensa. Lisäksi päivitettiin LSV:n matkustusohjeistus.

Helsingin Global Clinicin hallinnon siirryttyä Psykologien Sosiaalinen Vastuu ry:lle vuoden 2024 alusta, klinikalle kerättyjen varojen myöntämiseksi klinikoiden käyttöön kehitettiin rahoitusmekanismi. LSV:n rahankeräyslupa mahdollistaa, että rahankeräyksellä kerätyt varat voidaan siirtää eteenpäin toisen organisaation käytettäväksi, mikäli käyttötarkoitus toteutuu eli rahat käytetään luvan mukaiseen toimintaan. Luvanhaltijana LSV on vastuussa siitä, mihin rahat käytetään ja velvollinen raportoimaan varojen käytöstä Poliisihallitukselle. Vuonna 2024 Global Clinicit eivät hakeneet varoja käyttöönsä.

Seksuaalisen hyväksikäytön ja häirinnän ehkäisevän politiikan (PSEAH) jalkauttamista ei edistetty vuonna 2024. PSEAH-politiikkaluonnos on päivitetty vastaamaan vuoden 2024 organisaation muutoksia (poistettu Somalian toimiston osuus). Työn jatkuminen edellyttää roolien ja vastuiden sekä organisaation rakenteen selkeyttämistä, jotta voidaan mm. edistää tutkintamekanismia ja nimetä vastuulliset roolit. Työ jatkuu vuonna 2025.

LSV:n Somalian toimisto ja LSV:n Somalimaan pankkitilit suljettiin tammikuun lopussa 2024. Arkistomateriaalit toimitettiin säilytettäväksi LSV:n Helsingin toimistoon. Kolme tietokonetta, puhelin ja kevään 2024 tilintarkastuksessa tarvittavat materiaalit luovutettiin World Visionille säilytettäväksi kunnes LSV:n edustajat hakevat ne Suomeen Helsingin toimistoon. Pitkäaikaisen hankkeen viitelaboratorio ja tuberkuloosiklinikan hallinnointi luovutettiin Somalian World Visionille vuodenvaihteessa 2023–2024.

LSV teki sisäisen tarkastuksen Nepalilaislapsihankkeen talous- ja hallintokapasiteetista vuoden 2024 toisella puoliskolla. Myös hankkeen nepalilainen kumppani teetti hankkeesta

erityistilintarkastuksen. Tarkastusten takia, hanketta ei toteutettu vuoden 2024 viimeisellä vuosineljänneksellä. Tarkastuksessa vahvistui, että kumppanin taloushallinto on ollut riittämätöntä ja kumppanin toimintaan ja kapasiteettiin tarvittavat muutokset ovat huomattavia. LSV:n hallitus päätti vuoden viimeisessä kokouksessa joulukuussa 2024, ettei yhteistyötä ole mahdollista jatkaa. LSV ilmoitti ulkoministeriölle, ettei ota vastaan saman kumppanin kanssa valmistellun jatkohankkeen rahoitusta. Jatkohankkeen pois jättämisellä tulee olemaan vaikutuksia LSV:n toimintaan vuonna 2025.

Loppuvuodesta 2024 Ulkoministeriö aloitti hanketukea saavien järjestöjen tarkastukset. Työ on osa kansalaisyhteiskuntayksikön työtä valtionavustuslain edellyttämän valvonnan osalta. LSV tarkastettiin ensimmäisten järjestöjen joukossa marras-joulukuussa 2024. Tarkastuksen suoritti KPMG. Tarkastus tukee kehitysyhteistyöhön liittyvän hallinnoinnin kehittämistä sekä tarjoaa tietoa LSV:n oman kehittämistyön tueksi.

Hanketukihaku oli erityisen vaativa, sillä rahoittaja siirtyi tulospohjaisesta budjetoinnista kulukohtaiseen budjetointiin. Tämä muutos edellytti perusteellista suunnittelua ja mukautumista uusiin vaatimuksiin. Samalla LSV:ssä hankepohjaisena organisaationa jatkuu vuonna 2025 hankkeita molemmilla budjetointilogiikoilla, mikä lisäsi valmistelutyön monimutkaisuutta ja vaati merkittävää panostusta sekä taloushallinnolta että hankehallinnolta.

2.5 Viestintä ja näkyvyys

LSV:n pääasiallisia viestintäkanavia olivat verkkosivut, kaikille jäsenille kaksi kertaa vuodessa postitse lähetettävä jäsenlehti LSV-tiedote, sähköinen uutiskirje sekä sosiaalisen median kanavat. LSV:n vapaaehtoisilla oli tärkeä rooli viestinnässä ja he tuottivat sisältöä verkkosivuille, sosiaaliseen mediaan ja LSV-tiedotteeseen. Elokuussa LSV:ssä aloitti ensimmäinen palkattu viestintäkoordinaattori.

Vuoden aikana LSV viesti aktiivisesti omasta toiminnastaan ja tapahtumistaan, kehitysyhteistyöhankkeiden kuulumisista, toimintaan liittyvistä teemoista sekä kampanjoista, joihin LSV osallistui.

Sosiaalisen median alustoista tärkeimpiä olivat Facebook ja Instagram. Vuoden aikana LSV tavoitti sosiaalisen median kautta huomattavasti enemmän yleisöä kuin edellisvuonna. LSV:llä oli Facebookissa 159 julkaisua, joiden kattavuus (eli kuinka monta tiliä viesti on tavoittanut) oli yhteensä 25 900. Julkaisujen kattavuus kasvoi edellisvuoteen verrattuna 85 %. Instagramissa julkaisuja oli 124 ja tarinoita 69. Julkaisujen kattavuus oli 22 800 – kasvua oli peräti 744 %. Vuorovaikutusta eli esimerkiksi tykkäyksiä ja kommentointia oli myös enemmän: Facebookissa vuorovaikutus lisääntyi 36 % ja Instagramissa 100% edellisvuoteen verrattuna. Facebookissa seuraajia oli vuoden lopussa noin 2 400 ja Instagramissa päästiin loppuvuodesta tuhanteen seuraajaan. Vuoden aikana somepostauksia tehtiin kaikilta LSV:n toiminta-alueilta. Eniten postauksia tehtiin liittyen yleiseen järjestötoimintaan (24 %), rauhantyöhön (19 %) ja LSV:n kehitysyhteistyöhankkeisiin (17 %).

LSV:llä on myös tilit LinkedInissä ja X:ssä (entinen Twitter), mutta niiden käyttö oli huomattavasti vähäisempää. Ilmastolääkärit-verkostolla on Facebookissa myös erillinen suljettu Ilmastolääkärit-ryhmä, jossa oli lähes 700 jäsentä.

LSV-tiedote ilmestyi vuonna 2024 kahdesti ja jokaisessa tiedotteessa pidettiin esillä kaikkia järjestön toiminta-alueita. Tiedotetta tehtiin pääasiassa vapaaehtoisvoimin. Tiedotteen päätoimittajana vuonna 2024 jatkoi Line Kurki.

Sähköinen uutiskirje lähetettiin tilaajille neljä kertaa ja siihen koottiin ajankohtaisia uutisia LSV:n toiminnasta. LSV:n sähköistä uutiskirjettä koosti toimisto. Vuoden lopussa uutiskirjeen tilaajia oli 887. Avausprosentit olivat LSV:n uutiskirjeillä suuremmat kuin verrokeilla non-profit -uutiskirjeillä.

LSV:n verkkosivuilla julkaistiin säännöllisesti ajankohtaista tietoa järjestön toiminnasta. Loppuvuodesta sivustolle luotiin uusi osio vapaaehtoistoiminnasta, mutta sivusto vaatii perusteellisempaa uudistamista mm. saavutettavuuden parantamiseksi ja varainhankinnan tehostamiseksi.

Lääkäripäivillä tammikuussa 2024 kohdattiin aktiivisesti osallistujia ja käytiin monia antoisia keskusteluja. LSV:n toiminta herätti suurta kiinnostusta, ja sen pariin saatiin uusia jäseniä ja tukijoita. Tapahtuman aikana LSV:n toiminnasta kerrottiin vähintään 150 kertaa, ja tuloksena saatiin 11 uutta jäsentä sekä 79 uutta uutiskirjeen tilaajaa. Lisäksi yhdeksän henkilöä ilmaisi kiinnostuksensa vapaaehtoistyöhön. LSV oli esillä myös sosiaalisessa mediassa, jossa muun muassa LSV:n vapaaehtoinen jakoi kaksi postausta Lääkäripäiviltä. LSV:n vapaaehtoiset olivat aktiivisesti mukana tapahtumassa, osallistuivat ständitoimintaan ja tukivat järjestelyjä ad hoc -tehtävissä.

Syksyllä LSV valmisteli ehdotuksen asiaohjelmaksi vuoden 2025 Maailma kylässä -festivaaleille aiheena väkivalta terveydenhuoltoa vastaan moderneissa konflikteissa. Ehdotusta ei valittu festivaaleille.

Vuoden aikana LSV osallistui seuraaviin kampanjoihin tai vetoomuksiin:

- LSV:n keräämä lääkäreiden vetoomus tulitauon saamiseksi Gazaan (luovutettiin Ulkoministerin kabinetille tammikuussa 2024)
- Choirs for ecocide law -konsertin tukijayhteisö
- Rajalta turvaan -kampanja
- Kansalaisjärjestöjen yhteinen vetoomus UNWRA:n rahoituksen turvaamiseksi
- Kansalaisjärjestöjen yhteinen vetoomus EU:n yritys vastuudirektiivin puolesta
- EU:n laajuinen Ääni aborttioikeudelle -kampanja
- Vetoomus EU:n ennallistamisasetuksen puolesta
- Kannanotto rauhanjärjestöjen rahoituksen puolesta
- Kannanotto viestintä- ja globaalikasvatustuen puolesta
- Emme käännä selkää -kampanja kehitysyhteistyön rahoitusleikkauksia vastaan
- Toimi, koska voit -kampanja kansalaisvaikuttamisen puolesta
- Suspend the EU-Israel Association Agreement! Eurooppalaisen kansalaisyhteiskunnan kampanja, joka keskittyy EU:n instituutioihin ja jäsenvaltioihin
- Pohjoismaisten lääkäreiden yhteinen kannanotto ilmastokriisin ja luontokadon ratkaisemiseksi

Vuonna 2024 LSV onnistui saamaan teemojaan hyvin esille mediassa. Helsingin Sanomat teki 6.8.2024 ison jutun paperittomien terveydenhuollosta, johon haastateltiin LSV:n PapeTe-hankkeen asiantuntijaa Aino Tuomi-Nikulaa. LSV:n yhteistyö PICUM-verkoston kanssa poiki jutun brittiläiseen The Guardianiin 17.9.2024, jossa Tuomi-Nikulaa lainattiin Suomen hallituksen aikeista rajata paperittomien oikeutta terveydenhuoltoon. YLE uutisoi tästä 18.9. ja myös Helsingin Sanomat teki 19.9. jutun aiheeseen liittyen.

LSV sai myös läpi muutamia mielipidekirjoituksia Helsingin Sanomissa. 14.2.2024 julkaistiin ilmastolääkäreiden mielipidekirjoitus "Ilmaston hätätila on vakava uhka", 13.10 lyhyt kirjoitus, jossa vastustettiin Suomen osallistumista Steadfast Noon -ydinsotaharjoituksiin ja 8.12.2024 LSV:n vastaperustetun Gaza-toimintaryhmän mielipidekirjoitus "Suomen täytyy ottaa palestiinalaisia potilaita Gazasta".

3. Taloudelliset tunnusluvut

Vuonna 2024 LSV:n kokonaistuotot olivat 1 053 241 euroa. Kehitysyhteistyöohjelman osuus tuotoista oli 72 % (757 690 euroa) ja kotimaisten hankkeiden (PapeTe) osuus 11 % (113 080 euroa). Loppuosa, 17 % (182 470 euroa) muodostuu LSV:n muusta kotimaan järjestötoiminnasta. LSV:n kokonaistuotot laskivat edellisvuodesta 26 %.

Kulut olivat yhteensä 1 116 855 € (2023: 1 396 748 €) ja tilikauden tulos oli alijäämäinen -63 615 € (2023: 25 948 €). Organisaation oma pääoma tilikauden päättyessä oli 111 403 €. Tilikauden tulosta heikensivät budjetoimattomat kertaluontoiset tarkastuskulut sekä Nepalin hankkeen toteutuksen muutokset sisäisen tarkastuksen vuoksi, minkä seurauksena kulutus jäi odotettua alhaisemmaksi, ja näin vaikutti hallintotulon määrään.

LSV:n palkatun henkilöstön kulut Suomessa ovat yhteensä 32 % kokonaiskuluista (352 732 euroa).

Varainhankinta

LSV:n varainhankinta vuonna 2024 tuotti yhteensä 87 562 euroa, josta jäsenmaksutuottojen osuus oli 47 080 euroa ja yksityisten lahjoitusten 40 482 euroa.

Työpäivä maailmalle -kampanjan varainkeruukirjeitä lähetettiin vuoden aikana kaksi kappaletta: kesällä ja syksyllä. Aiempaa kampanjaa "Terve mieli – globaali tavoite" jatkettiin vuonna 2024. Kerätyt varat ohjataan kehitysyhteistyöhön. Varoja kampanjalla kerättiin 26 411 euroa, taseesta tuloutettiin 26 741 euroa kattamaan kehitysyhteistyön omavastuuosuuden. TPM-tuloja taseeseen 31.12.2024 jäi 8 675 euroa.

Maaliskuussa 2024 OmaKapua Nepal -matka toteutui ja 14 vapaaehtoista vaelsi Tamang Heritage -reitin vieden kapuajat 3 165 metrin korkeuteen. Kathmandussa vaeltajat tutustuivat LSV:n kumppanin B. P. Eye Foundationin työhön Kathmandussa. OmaKapua Nepal -keräys tuotti yhteensä 17 671 euroa, joista vuonna 2024 kerättiin vielä 2 879 euroa.

LSV:llä on toistaiseksi voimassa oleva rahankeräyslupa RA/2020/1390 Manner-Suomen alueelle ja rahankeräyslupa ÅLR2023/8556 Ahvenanmaalle 1.1.–31.12.2024 väliselle ajalle.

3. TOIMINTA JA TAVOITTEET

Lääkärin Sosiaalinen Vastuu ry:n missio on *Oikeudenmukaiseen maailmaan lääkärin keinoin*. LSV jatkoi toimintaansa vuonna 2024 strategiansa ja sääntöjen mukaisesti. Sääntöjen mukaan yhdistyksen tarkoituksena on lisätä lääkäreiden tietämystä ja vastuuntuntoa ihmisyhteisöjen terveyden ja eloonjäämisen edellytyksistä, erityisesti sotien ehkäisystä, elinympäristön terveellisyys säilyttämisestä sekä maailmanlaajuisen sosiaalisten eriarvoisuuksien tasoittamisesta. Vuonna 2024 LSV:n toiminta jatkui projektiluontoisena.

Lisäksi järjestö keskittyi vahvistamaan hallintoa, kehittämään kapasiteettiaan ja lisäämään tunnettavuuttaan lääkäreiden vapaaehtoistyön ja vaikuttamisen kanavana.

3.1 Laadukkaiden terveystalveluiden kehittäminen ja terveyserojen kaventaminen

Vuonna 2024 vietiin päätökseen neljä ulkoministeriön rahoittamaa kehitysyhteistyöhanketta:

- Kuulo- ja näkövammaisten lasten terveyden ja koulunkäynnin edistäminen Nepalissa
- Vammaisten naisten ja tyttöjen seksuaalioikeuksien edistäminen Keniassa
- Nuorten seksuaalioikeuksien edistäminen Intiassa
- Hygieniataitojen ja laboratoriorakenteiden vahvistaminen äitien ja vastasyntyneiden terveyden parantamiseksi Beninissä

LSV:n tukemat, ulkoministeriön rahoittamat nelivuotiset mielenterveyshankkeet (2023–2026) etenivät vuonna 2024 rahoituskauden toiseen vuoteen:

- Ihmisoikeusperustainen yhteisöllisen mielenterveyshoidon vahvistaminen Somalimaassa
- Alueellisten mielenterveyshankkeiden mallin vahvistaminen ja laajentaminen Nepalissa

Tarkemmat kuvaukset hankkeiden tuloksista vuonna 2024 liitteessä 1.

LSV:n toiminta tuberkuloosihankkeessa Somalimaassa loppui tammikuussa 2024 ja Suomen pään osalta helmikuussa 2024. Vuonna 2024 LSV:n tuella suoritettiin SLIPTA-arviointi (Stepwise Laboratory Improvement Process Towards Accreditation) kansallisessa tuberkuloosivittellaboratoriossa (NTRL), ja se on kelvollinen hakemaan akkreditointia. Lisäksi laboratorioteknikot saivat koulutusta laboratoriolaatujärjestelmissä (LQMS).

Suurin yksittäinen ero kansallisessa tuberkuloosiohjelmassa (NTP) vuoden 2024 alussa verrattuna aikaan ennen LSV:n osallistumista on se, että sillä on nyt kyky viljellä tuberkuloosibakteeria, tunnistaa lääkeresistentit kannat hoitoa varten sekä tuottaa tietoa lääkeresistenssistä. Lisäksi Somalian pohjoisosien tuberkuloosilaboratorioille on perustettu laadunvarmistusjärjestelmä. Nämä valmiudet ovat elintärkeitä kansalliselle tuberkuloosiohjelmalle. Ne on luotu ja toteutettu LSV:n tuella, UM:n rahoituksen turvin.

Paperittomien terveyden edistämiseksi STEAn tukemassa PapeTe- hankkeessa järjestettiin koulutuksia sosiaali- ja terveydenhuollon opiskelijoille sekä ammattilaisille, kohdattiin paperittomia ryhmäterveysneuvontojen ja jalkautumisten yhteydessä. LSV:n asiantuntijat antoivat arkisin puhelinneuvontaa oikeudesta palveluihin ja hoitoon hakeutumisesta paperittomille sekä heitä kohtaaville tahoille. Hankkeen puitteissa vaikutettiin aktiivisesti paperittomien välttämättömän hoidon säilyttämiseksi liittyen Orpon hallituksen valmistelemaan esitykseen, joka pyrkii rajaamaan hoitoa. PapeTe-hanke toimii verkostoissa kotimaassa, pohjoismaissa ja Euroopan laajuisesti. Vuonna 2024 aloitettiin hankkeen vapaaehtoistoiminnan suunnittelu ja vapaaehtoisten rekrytointi. Hankkeen toimista ja paperittomuuskysymyksistä viestittiin sekä omille seuraajille että suurelle yleisölle. Syyskuussa 2024 jätettiin jatkorahoitushakemus vuodelle 2025, ja alustava avustusesitys saatiin joulukuussa 2024. Tarkemmat kuvaukset hankkeen tuloksista vuonna 2024 liitteessä 2. Joulukuussa LSV jätti lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 56 a §:n muuttamisesta.

Ulkoministeriön hanketukihaku kansalaisyhteiskunnan toimijoille kehitysyhteistyöhankkeisiin avautui 22.1.2024. LSV:n hallitus päätti 25.1.2024, että kolmelle nelivuotiseksi suunnitellulle hankkeelle (Benin, Kenia ja Nepal Disability), joiden valmistelua oli tammikuussa 2024 jatkettu, haettaisiin rahoitusta kevään ulkoministeriön hanketukihaussa. Hakuun valmistauduttiin jo syksyllä 2023 Kehitysyhteistyöjaoston ja toimiston prosessisuunnitelman mukaisesti. Vapaaehtoiset tuottivat yhdessä kumppanijärjestöjen kanssa konseptipaperit liitteineen sekä niiden tiivistelmät, jotka käsiteltiin hallituksen kokouksessa 21.12.2023. Uusi, vaativa hakemusprosessi oli auki noin 6 viikkoa (tammī–maaliskuu 2024) ja hakemuksia työstettiin ohjelmapäälliköiden vetämänä yhdessä kumppanijärjestöjen ja hankeryhmien vapaaehtoisten kanssa. Vapaaehtoiset antoivat valtavan, laadukkaan ja ammattimaisen työpanoksen hakemusten tekemiseen sekä yhteistyöhön kumppanijärjestöjen kanssa. Kumppanijärjestöt olivat koko prosessin ajan työhön sitoutuneita ja keräsivät pyydettyä tietoa yötöitä säästelemättä. Kaikki kolme hakemusta saatiin valmiiksi ajallaan ja toimitettiin määräajassa ulkoministeriölle valtioneuvoston uuden haevaustuksia.fi -järjestelmän kautta. UM myönsi avustusta kaikille kolmelle hankkeelle. Kaikki hakemukset olivat jatkohakemuksia, eli työ jatkuu ainakin samankaltaisena samojen yhteistyökumppaneiden kanssa huomioiden mahdolliset muutos- ja kehitystarpeet sekä tarkentuneet rahoittajavaatimukset.

3.2 Ihmisen ja ekosysteemien terveyttä edistävien ja turvallisten elinympäristöjen rakentaminen

LSV jatkoi vaikuttamistyötä rauhan, ekososiaalisen kestävyuden ja ydinaseiden vastaisissa kysymyksissä. LSV järjesti tapahtumia ja keskustelutilaisuuksia rauhantyön edistämiseksi ja ydinaseiden humanitaaristen vaikutusten esittelemiseksi. LSV:n aktiiviset vapaaehtoiset tapasivat päättäjiä ja keskustelivat ydinaseista, Suomen ydinasepolitiikasta ja ydinpelotteen hauraudesta. Ydinaseiden humanitaarisia ja ilmastovaikutuksia esiteltiin ulkoministeriön virkahenkilöille, poliitikoille, SPR:n ja Maailman terveysjärjestön (WHO) edustajille, ilmastoturvallisuusfestivaaleilla, lääketieteen opiskelijoille sekä yleisötilaisuuksissa. Gazan ja Palestiinan tilanne on ollut Israelin hyökkäyksen seurauksena kestämaton. LSV:n piirissä perustettiin syksyllä työryhmä tuomaan asiaa paremmin esille. Työryhmä tapasi eri toimijoita ja kirjoitti mielipidekirjoituksen Helsingin Sanomiin. Palestiinan tilanteesta kirjoitettiin myös LSV:n somessa.

Kansainvälisesti IPPNW:n puitteissa LSV vaikutti WHO:hon, jotta se uusisi ja ajantasaistaisi vuosikymmeniä vanhat raporttinsa ydinsodan vaikutuksista terveyteen ja terveydenhuoltoon. Maailman lääkäriiliiton (WMA) kokouksessa Helsingissä 16.–19.10. esiteltiin IPPNW:n toimintaa ja pyrittiin ajantasaistamaan WMA:n kannanottoa ydinaseista. IPPNW:n edustaja saksalainen opiskelija Stella Ziegler vieraili LSV:n Peace and Environment Cafessa, jossa keskusteltiin LSV:n rauhan- ja ympäristötyöstä. Ziegler esitteli IPPNW:n opiskelija- ja muuta toimintaa LSV-läisille. Mukana oli useita opiskelijoita. Tarkempi kuvaus rauhantyön aktiviteeteista IPPNW:ssa liitteessä 3.

LSV:n vuonna 2023 valmistunutta esitettä *Ydinaseet vaarantavat terveytesi* jaettiin Lääkäripäivillä, Maailma Kylässä -festivaaleilla ja monissa muissa tilaisuuksissa sekä jaettiin päättäjille aina tilaisuuden tullen.

LSV:n ydinaseiden vastainen toiminta tapahtui pääosin ICAN (International Campaign to Abolish Nuclear Weapons) Finland -verkoston kautta. Tilaisuuksista on tiedotettu rauhanryhmän postituslistalla sekä LSV:n somessa. Nuclear Café -tilaisuuksissa on keskusteltu ulkoministeriön asevalvontayksikön kanssa sekä käsitelty ydinpelotetta. ICAN Finland -verkoston ja LSV:n edustajat ovat tavanneet UNIDIR:in (YK:n aseidenriisunnan tutkimuslaitos), SPR:n, Suomen Lääkäriiliiton ja Suomen WHO:n edustajia sekä

kansanedustajia. ICAN Finland järjesti Ilmatieteen laitoksen Ilmastoturvallisuusfestivaaleilla 20.9 työpajan ydintalvesta.

Ilmastolääkärit esittelivät toimintaansa Maailman lääkäriiliiton (WMA) Environment Caucus -tapaamisen yhteydessä. Ilmastolääkärit koostivat poliitikoille esiteltävän materiaalin ilmaston, terveyden ja kestävyysyhteyksistä ja muodostettiin poliitikkoja tapaava pienryhmä, joka kohtasi useita europarlamentaarikkoja ja lisäksi kotimaan poliitikkoja. EU:n ennallistamisasetuksen puolesta kampanjoitiin aktiivisesti ja tässä yhteydessä saatiin yhteydet useisiin kansanedustajiin, entisiin presidentteihin ja luonnon puolesta vaikuttaviin julkisuuden henkilöihin. Ilmastolääkärit pitivät planetaaristen reseptien pop up -pistettä Helsingin keskustakirjasto Oodissa Maailman yleislääkäripäivänä toukokuussa. Ilmastolääkäritoiminnalle haettiin rahoitusta Nesslingin säätiöltä yhden henkilön palkkaamiseen, mutta rahoitusta ei myönnetty.

3.3 Kestävän ja hyvinvoivan tulevaisuuden vision ja toivon ylläpitäminen

Muutamia LSV:n vapaaehtoisia osallistui Fingon tarjoamiin koulutuksiin.

Yhteistyö mielenterveysjärjestöjen (MIELI ry, Nyyti ry, Tunne ry), yhteisen Ympäristö ja tulevaisuus mielessä -hankkeen ja Kestävän elämän kollektiivi Jalotus ry:n kanssa jatkui ympäristö- ja ilmastoteemoissa. Ilmastolääkärit osallistuivat Ympäristö ja tulevaisuus mielessä -hankkeen ilmastokahviloihin ja muihin tilaisuuksiin ja järjestivät yhden Elämänjalotus-kurssin touko–kesäkuussa. Kaksi ilmastolääkärinä osallistui Elämänjalotus-ohjaajaperehdytykseen.

Syksyllä LSV aloitti kaikille avoimen opintopiirin, joka kokoontui etänä noin 3–4 viikon välein. Luennoitsijat ja aiheet:

- LL, planetaarisen terveyden ylilääkäri Mikaela Grotenfelt-Enegren ja LT, kestävyystieteen opiskelija Samuel Sandboge: Mitä lääkärin tulee tietää planetaarisesta terveydestä? Perehdytys aiheesta puhumiseen ja opettamiseen työyhteisössä
- LT, päätoimittaja Pertti Saloheimo: Voiko kirjoittamalla parantaa maailmaa?
- LT, lastentautien el. Anniina Kyrölahti: Sosio-ekonomisten tekijöiden vaikutus lasten terveyteen, sairastuvuuteen ja kuolleisuuteen – ja miten voimme lääkäreinä vaikuttaa erojen kaventumiseen?
- LT, neurologi Juha Lempiäinen: Elintavoista voimaa ekokriisiin ratkaisuun
- Kati Juva, LSV:n rauhantien vetäjä ja IPPNW -järjestön yhteispuheenjohtaja: Ydinaseiden humanitaariset vaikutukset ja lääkärin keinot ydinaseiden hävittämiseksi

Alustuksen jälkeen oli osallistujilla mahdollisuus keskustella aiheesta vapaamuotoisesti. Vuoden 2024 aikana viidessä opintopiirissä oli yhteensä 62 osallistujaa.

LSV:n osallistui Laurea ammattikorkeakoulun Erasmus + rahoitushakuun yhteistyökumppanina (associate partner). New Solutions in International Social Work – Promoting Inclusive Crisis Management -hankkeessa on seuraavia tavoitteita:

- Kartoitetaan kriisitoiminnan nykytila ja kokemukset sekä luodaan yhteinen ymmärrys sosiaalityön roolista moniammatillisessa kriisinhallinnassa.

- Tunnistetaan kansainvälisen sosiaalityön keskeiset osaamisvaatimukset ja parhaat käytännöt.
- Kehitetään monitieteistä koulutusta ja saavutettavia pedagogisia ratkaisuja, jotka vastaavat kansainvälisen sosiaalityön osaamisvaatimuksiin kriisitoiminnassa suhteessa muihin ammattiryhmiin ja kohderyhmien kokemuksiin.
- Vahvistetaan moniammatillista ja monialaista yhteistyötä korkeakoulujen, avustusjärjestöjen, kohderyhmien edustajien ja päätöksentekijöiden välillä tiedon, kokemusten ja parhaiden käytäntöjen keräämiseksi ja jakamiseksi.

Hankkeessa LSV sitoutuu tiedonvaihtoon mahdollisen koulutuslinjan kehittämiseen (sosionomikoulutus kv-suuntaus) ja LSV:n edustajana toiminnanjohtaja osallistuu 1–2 tapaamiseen Euroopassa vuonna 2025.

3.4 Lääkäreiden, hammas- ja eläinlääkäreiden sekä opiskelijoiden ensisijaiseksi vaikuttamisen ja vapaaehtoistyön kanavaksi kasvaminen.

LSV:n terveydenhuollon asiantuntemus perustuu vapaaehtoisten laaja-alaiseen osaamiseen lääketieteen ja terveydenhuollon aloilla. Tuemme vapaaehtoisia aktiivisina kansalaisyhteiskunnan toimijoina.

Moniammatillisissa kehitysyhteistyön hankeryhmissä, joissa seurataan ja tuetaan ohjelmamaiden paikallisten yhteistyökumppaneiden toteuttamia hankkeita, tehtiin vuonna 2024 yhteensä 2 865 tuntia vapaaehtoistyötä. Aktiivisesti mukana toiminnassa oli 37 vapaaehtoista. Kehitysyhteistyöstä kommunikoitiin sähköpostilistalla, jolla on 144 jäsentä.

Ilmastolääkärit pitivät yhteyttä Whatsapp-ryhmässä (35 jäsentä), Facebook-ryhmässä (670 jäsentä), sähköpostilistalla (80 jäsentä) ja opintopiiritapaamisten yhteydessä etäkokouksissa. Ilmastolääkäreissä toimi n. 20 hyvin aktiivista jäsentä, n. 20 melko aktiivista ja kymmeniä tukijäseniä.

Rauhantyön vapaaehtoiset kokoontuivat tammikuussa ja järjestivät toisen tapaamisen lokakuussa Maailman lääkäriilyn kokouksen yhteydessä (Peace and Environment Café). Sähköpostilistalle lähetettiin tiedotteita 1–2 kuukauden välein. LSV:n opintopiirissä käsiteltiin myös rauhantyön teemoja (ydinaseiden humanitaariset vaikutukset). Postituslistalla oli 88 henkilöä. Tilaisuuksiin osallistui 7–10 ihmistä. LSV:n rauhantyön sähköpostilistalla oli 16 henkilöä. Muita viestintäkanavia ovat Facebook ja Whatsapp-ryhmät.

PapeTe-hankkeessa kehitettiin vapaaehtoistyön toimintamalleja ja aloitettiin uusien vapaaehtoisten rekrytointi vuoden lopussa.

Lääkäripäiville 2025 esitettiin kahta ohjelmaa *Lääkäri, tunne jälkesi – mikä on lääkärin vastuu ympäristöstä?* ja *Stigma, trauma ja sairaus – päihdeongelma hoidon haasteena*. Molemmat hyväksyttiin ja toteutettiin tammikuussa 2025.

LSV tuki FimSicin National Meetingiä syksyllä 2024. LSV keräsi ehdokaslistan Duodecimin valtuuskunnan vaaleihin, jotka pidettiin vuoden 2025 alussa.

Liitteet

Liite 1. Kehitysyhteistyöhankkeet, tulokset vuonna 2024

Hygieniataitojen ja laboratoriorakenteiden vahvistaminen äitien ja vastasyntyneiden terveyden parantamiseksi Beninissä 2023-2024

Hankkeen kohteena olivat äitiys- ja vastasyntyneiden terveys sekä mikrobilääkeresistenssi, jotka ovat merkittäviä maailmanlaajuisia terveysongelmia. Hankkeen suunnittelua ja toteutusta mukautettiin matkan varrella vastaamaan muun muassa äskettäin julkaistua kansallista yhteisöterveyspolitiikkaa sekä hyödyntämään aiempaa työtä yhteisöterveyden ja hygienian saralla. Hanke onnistui vaikuttamaan keskeisiin äitien ja vastasyntyneiden terveyteen sekä mikrobilääkeresistenssiin liittyviin kysymyksiin: se paransi hygieniakäytäntöjä ja bakteeridiagnostiikan laatua, lisäsi tietoisuutta infektioihin liittyvistä äitiys- ja vastasyntyneiden terveyshaasteista sekä vaikutti hygieniaa koskevaan politiikkaan. Hankkeen parissa tehty työ on tuottanut myönteisiä terveys- ja ihmisoikeusvaikutuksia ja onnistui hyödyntämään tehokkaasti sille osoitetut resurssit sekä sen toteutuksen aikana rakennettuja synergioita eri sidosryhmien kanssa.

Hankkeen ytimessä oli yhteisöjen, terveydenhuollon laitosten, laboratorioden ja politiikan yhdistävä lähestymistapa, joka kattoi äitien ja vastasyntyneiden infektioiden hoidon koko palveluketjun ja hyvän hygienian tarpeen. Keskeisten sidosryhmien osallistaminen hankkeen kaikkiin vaiheisiin varmisti tehokkaat ja vaikuttavat toimet infektioautien ehkäisyyn ja hallintaan äitien ja vastasyntyneiden keskuudessa erityisesti hygieniaan keskittyen. Hankkeen vaikutuksia ja kestävyyttä vahvistivat sen linjaaminen kansallisiin tavoitteisiin, synergioden rakentaminen, epävirallisten verkostojen syntyminen sekä oikeiden toimijoiden mukaan ottaminen koko prosessin ajan. Yhteisöjen osallistaminen lisäsi ihmisten itsetuntoa ja vahvisti luottamusta viralliseen terveydenhuoltojärjestelmään.

Hankkeen erityisiä onnistumisia, joita hyödynnetään uuden hankkeen toteutuksessa (2025–2028):

- Terveydenhuoltoministeriön osallistaminen hankkeen alkuvaiheesta lähtien sekä sen politiikkoihin ja järjestelmiin linjautuminen on keskeistä, jotta hanketoiminnot ovat merkityksellisiä ja johdonmukaisia sekä takaavat kestävyuden.
- Epävirallisten verkostojen kehittäminen koulutustoiminnan jälkeen on tärkeää motivaation ylläpitämiseksi, tiedon jakamisen edistämiseksi ja avoimien kysymysten esittämisen mahdollistamiseksi.
- Paikalliseen kontekstiin kohdistuvan tutkimuksen tekeminen ja tieteellisten julkaisujen laatiminen tukee hankkeen toteutusta ja voi vaikuttaa tulevaan politiikkaan ja toimenpiteisiin (kestävyys).
- Hankkeen osallistujien kokoaminen yhteen hankkeen lopussa projektin tulosten yhteenvetämiseksi ja politiikkasuositusten kehittämiseksi on tehokas tapa kiteyttää saavutukset ja vaikuttaa politiikkaan kaikilla tasoilla.
- Hankkeesta tehtiin laadullinen kattava loppuevaluatio sekä päättäjille suunnattu dokumentti (policy paper), jossa kiteytetään hankkeesta saatu tieto ja kokemukset siirretään terveyspolitiikan konkreettisiin parantamistoimenpiteisiin. Vaikutuskohteena ovat etenkin terveyspolitiikan päättäjät Beninissä ja myös kollegat muissa maissa.

Vuonna 2024 hankeryhmä kokoontui 10 kertaa (poislukien uuden hankkeen suunnittelu), ja hankkeeseen tehtiin kaksi seurantamatkaa.

Hankeryhmä:

- Kaisa Haukka
- Susanne Saarinen
- Katri Jansson
- Ninamari Pitko
- Tisha Punom

Nuorten seksuaalioikeuksien edistäminen Intiassa

Sukupuoleen perustuva väkivalta (GBV) on edelleen merkittävä ja valitettavan ajankohtainen haaste Intian yhteiskunnassa, ja aiheesta on suuri tarve koulutukselle.

SAWERA-hanke ylitti onnistuneesti asetetut tavoitteet tavoittaen 24 402 henkilöä (hyödynsaajaa) suunnitellun 22 500 sijaan. SAWERA-hanke (2021–2024) onnistui vahvistamaan yhteisöjen tietoisuutta, sidosryhmien yhteistyötä ja institutionaalisia toimintamekanismeja sukupuolittuneen väkivallan (GBV) torjumiseksi. Hanke sitoutti tehokkaasti nuoria, nuoria aikuisia, vanhempia ja palveluntarjoajia, edistäen kulttuurista muutosta GBV:stä vaikenemisen murtamiseksi.

Hanke osoitti vahvaa sidosryhmäyhteistyötä ja rakensi luottamusta ja kunnioitusta lainvalvojien, terveydenhuollon työntekijöiden, yhteisöjohtajien ja kansalaisjärjestöjen keskuudessa. Kumppanijärjestön Mamta HIMC -tiimin uskottavuus interventioalueilla edisti GBV-tapausten raportoinnin lisääntymistä. Nuoret, vanhemmat ja palveluntarjoajat syvensivät ymmärrystään GBV:stä ja keinoista väkivallan torjumiseksi yhteisöissään. Tukilinjapalvelujen käyttö kasvoi, ja nuoret naiset kokivat itsensä aiempaa voimaantuneemmiksi ilmoittamaan häirinnästä ja hakemaan apua.

Hanke puuttui suoraan pitkäaikaisiin kulttuurisiin esteisiin haastamalla haitallisia sukupuolinnormeja. Se kehitti käytännön työkaluja ja koulutusmoduuleja, joiden avulla yhteisöjen jäsenet voivat tunnistaa, ehkäistä ja reagoida GBV-tapauksiin. Kapasiteetin vahvistaminen osoittautui erityisen tehokkaaksi lainvalvojien ja terveydenhuollon ammattilaisten herkistämisessä uhrien tarpeille.

Lisäksi jatkuva oppiminen ja kyky omaksua uusia lähestymistapoja, kuten mielenterveyden ja trauman huomioiminen sekä vammaistietoisuuden lisääminen, mahdollistivat joustavan mukauttamisen yhteisötyössä. GBV:hen liittyvä keskustelu, joka aiemmin oli tabu, normalisoitui yhteisöissä, mikä merkitsi merkittävää muutosta asenteissa ja käyttäytymisessä.

Hanke loi vertaiskouluttajaverkostoja ja vahvisti institutionaalisia yhteyksiä varmistaen, että tukimekanismit säilyvät myös hankkeen päättymisen jälkeen. Kuitenkin systeeminen muutos vaatii pitkäjänteistä sitoutumista, ja saavutetun edistyksen ylläpitämiseksi tarvitaan jatkuvia toimia.

Hankkeen tuloksista tehtiin laadullinen loppuevaluaatio sekä perustason (baseline) muutoksia mittava lopputason (endline) raportti. Suositukset ovat hyödynnettäviä joko hankkeen jatkokehittelyyn tai muuhun kumppanijärjestön työhön tematiikassa. Hankkeen tuloksista on tulossa myös sosio-ekonominen julkaisu vuoden 2025 aikana.

Vuonna 2024 hankeryhmä kokoontui 12 kertaa ja hankkeeseen tehtiin yksi seurantamatka.

Hankeryhmä:

- Heidi E. Saarinen
- Janika Hiltunen
- Annemari Ikonen-Hussain

Kuulo- ja näkövammaisten lasten terveyden ja koulunkäynnin edistäminen Nepalissa

Vuonna 2024 hankkeessa lisättiin tietoisuutta silmien ja korvien terveydestä sekä vammaisten henkilöiden oikeuksista. Kampanjoiden kautta tavoitettiin noin 1300 ihmistä. Hankkeessa painotettiin myös eri sidosryhmien kouluttamista: 24 kunnan virkamiestä koulutettiin ja informoitiin vammaisten oikeuksista sekä silmien ja korvien terveydestä. 52 naispuolista yhteisöterveysvapaaehtoista (FCHV) koulutettiin seulomaan lapsia kuuloon ja näköön liittyvien vammojen sekä silmä- ja korvasairauksien osalta.

Yhteisön silmä-, korva- ja kuntoutuskeskus (Community, Eye ENT and Rehabilitation Center – CEERC) tarjosi terveyspalveluita ja kuntoutusta 380 lapselle (3–14-vuotiaita). 10 vammaisten lasten huoltajaa koulutettiin lasten tarpeisiin, oikeuksiin ja suojeluun liittyvissä asioissa. CEERC ja paikalliset resurssikoulut varustettiin aistivammoihin liittyvillä oppimateriaaleilla ja taitojen kehittämismateriaaleilla.

Nelivuotisen hankkeen merkittävimpiä saavutuksia olivat 14 lapsen onnistunut kuntoutus, joista 4 pääsi kouluun, sekä CEERC-keskuksen perustaminen ja optisten palvelujen aloittaminen. Lisäksi toteutettiin kuulolaitteiden käyttöä koskeva selvitys, joka toi esiin tarpeen asiantuntevalle sovittamiselle, laitteiden huollolle sekä stigman vähentämiselle. CEERC:n kuntoutuskeskus, joka aloitti toimintansa tammikuussa 2023, on tarjonnut tärkeää tukea sekä lapsille että heidän perheilleen ja vahvistanut paikallista osaamista ja työllisyyttä. Tietoisuuden lisääminen, palveluiden kehittäminen ja viranomaisten sitouttaminen ovat olleet keskeisiä osia hanketta. Vaikuttamistyön tuloksena budjettivaroja on tehty sekä provinssi- että paikallistasolla.

Hankkeen toimintoja jatketaan CEERC:n henkilöstön ja hallinnon voimin, varmistaen työn jatkuvuuden ja vaikutusten pitkäaikaisuuden. Vuonna 2024 hankeryhmä kokoontui 8 kertaa (poislukien uuden hankkeen suunnittelu). Hanke päättyi heinäkuussa 2024.

Alueellisten mielenterveyspalveluiden mallin vahvistaminen ja laajentaminen Nepalissa

Hanke on edistänyt mielenterveyden ja psykososiaalisen tuen sekä palveluiden saatavuutta ja laatua hankealueilla, sekä tietoa niistä. Se keskittyi kouluttamaan ja tukemaan naispuolisia yhteisöterveysvapaaehtoisia (FCHV), terveydenhuollon työntekijöitä ja opettajia, jotta he pystyisivät paremmin tunnistamaan ja auttamaan mielenterveyspalveluja tarvitsevia henkilöitä. Kouluissa ja yhteisöissä järjestetyt perehdytys- ja vuorovaikutustoiminnot sekä julkiset tietoisuuskampanjat olivat keskeisessä roolissa mielenterveyteen ja psykososiaaliseen hyvinvointiin liittyvän tiedon levittämisessä.

Suurin osa suunnitelluista toiminnoista toteutettiin odotetusti, vaikka syyskuun 2024 tulvat aiheuttivat hankkeen loppuvaiheessa joitakin teknisiä haasteita. Tietoisuutta lisäävät toiminnot, kuten työpajat ja kampanjat, toteutettiin suunnitellusti. Palvelunkäyttäjryhmät ja

mielenterveyskomiteat ovat pysyneet aktiivisina. Heikommassa sosioekonomisessa asemassa oleville mielenterveysongelmista kärsiville henkilöille tarjottiin suunnitellusti tukea itsenäisten elinkeinomahdollisuuksien piiriin sekä läheteitä erikoissairaanhoidon sairaalaan. Kaikissa hankkeen toiminta-alueen kunnissa on perustettu neuvontakeskuksia. Koulutettujen terveydenhuollon työntekijöiden (HW), naispuolisten yhteisöterveysvapaaehtoisten (FCHV) ja opettajien määrä on kasvanut vastaavasti 45:llä, 60:llä ja 60:llä henkilöllä (kasvuprosentit 125 %, 41 % ja 100 %). Palvelunkäyttäjien vertaisryhmät (SUG) ja mielenterveyskomiteat ovat jatkaneet aktiivista vaikuttamistyötään. Niiden sekä TPO:n vaikuttamistyö paikallishallintojen suuntaan näkyy erityisesti siinä, että kunnissa on aktiivisesti hankittu psykotrooppisia lääkkeitä osaksi perusterveydenhuollon palveluita.

Vuonna 2024 hankeryhmä kokoontui 10 kertaa ja hankkeeseen tehtiin yksi seurantamatka.

Hankeryhmä:

- Juho Heliste
- Heidi J. Saarinen
- Saara Eskola
- Linda Obsilova
- Era Mikkonen
- Emma Törrönen

Vammaisten tyttöjen ja naisten seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistäminen Kenian terveydenhuollossa

Nelivuotisen hankkeen keskeinen saavutus oli seksuaali- ja lisääntymisterveyspalvelujen saatavuuden parantaminen vammaisille naisille ja tytöille neljässä maakunnassa: Nairobi, Siaya, Baringo ja Homa Bay, joista Homa Bay:n osalta saavutukset jäivät vaillinaisiksi. Paikallisten viranomaisten, kansalaisyhteiskuntatoimijoiden, terveydenhuollon ammattilaisten ja yhteisöjen johtajien välinen yhteistyö parani, mikä paransi vammaisten naisten ja tyttöjen pääsyä seksuaali- ja lisääntymisterveyspalveluihin. Sairaaloiden esteettömyyttä parannettiin neljässä maakunnassa. Perustettiin vammaisten valtavirtaistamisryhmä edistämään osallistavia käytäntöjä terveydenhuollossa, ja vammaisten naisten ja tyttöjen käynnit terveydenhuollon yksiköissä lisääntyivät. Terveydenhuollon ammattilaiset ja potilaat raportoivat asenteiden muutoksista vammaisuutta kohtaan. Työpajojen raporttien mukaan vammaiset naiset ja tytöt ovat työn ansiosta tietoisempia seksuaali- ja lisääntymisterveysoikeuksistaan. Toimenpiteet mahdollistivat useamman vammaisen naisen pääsyn palveluihin, kuten perhesuunnitteluun, äitiysterveystarkastukseen ja seksuaaliterveystarkastuksiin. Hankkeen toisen yhteistyökumppanin Andsean kanssa hankkeen toimintojen toteuttaminen keskeytettiin marraskuussa 2023, tästä johtuen osa hankkeen odotetuista tuloksista jäi saavuttamatta Homa Bayn alueella.

Vuonna 2024 hankkeen yhteistyökumppani Women Challenged to Challenge toteutti tietoisuuden lisäämistä koskevia toimia vammaisten naisten ja tyttöjen seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyen. Koulutuksia toteutettiin suoraan oikeudenhaltijoille, terveydenhuollon henkilökunnalle, yhteisöjohtajille, paikallisille päättäjille ja kansalaisjärjestötoimijoille. Yhteistyökumppanin kapasiteettiä kehitettiin projektihallinnassa, seurannassa ja arvioinnissa sekä tietosuojassa ja digitaalisten kehitystoimien osalta.

Vammaisten lasten vanhemmille järjestettiin työpajoja erityiskouluissa, jotta he voisivat verkostoitua ja muodostaa vertaistukiryhmiä. Tytöille suunnattuja kerhoja järjestettiin erityiskouluissa seksuaali- ja lisääntymisterveysoikeuksista ja vammaisinkluusiosta. Terveydenhuollon ammattilaisille annettiin koulutusta vammaisten naisten ja tyttöjen seksuaali- ja lisääntymisterveysoikeuksista ja vammaisinkluusiosta, ja tietomateriaaleja jaettiin seitsemään terveydenhuollon yksikköön. Liikkuvia klinikoita koulutettiin

vammaiskysymyksistä ja vammaisten naisten ja tyttöjen seksuaali- ja lisääntymisterveysoikeuksista, jotta vammaisille naisille ja tytöille tarjottavat palvelut olisivat paremmin saatavilla. Koulutusta järjestettiin kansalaisjärjestöjen toimijoiden kapasiteetin parantamiseksi seksuaali- ja lisääntymisterveyspalveluihin liittyvää vaikuttamistyötä varten. Koulutuksia järjestettiin yhteisöjohtajille, vammaisten omille kansalaisjärjestöille ja poliiseille. Mediatyöntekijöille järjestettiin työpaja seksuaali- ja lisääntymisterveysoikeuksista ja vammaisten oikeuksista, mikä johti asenteiden muutokseen ja inklusiivisempaan kielenkäyttöön mediassa.

Hankkeen tuloksista tehtiin laadullinen loppuevaluaatio. Suositukset ovat hyödynnettävissä kumppanijärjestön työhön sekä jatkohankkeen kehittelyyn.

Hankeryhmä kokoontui 15 kertaa, poislukien uuden hankkeen suunnitteluun käytetty aika, ja hankkeeseen tehtiin yksi seurantamatka.

Hankeryhmä:

- Ella Yliheikkilä
- Henri Ailio
- Oskari Hakanen
- Georgiana Forsang
- Kiia Lipponen
- Jenna Niemelä
- Anni Koskenniemi
- Anna Ratilainen, mukaan syksyllä
- Roosa Kulo, mukaan syksyllä
- Moona Elomaa, mukaan syksyllä

Ihmisoikeusperustainen yhteisöllisen mielenterveyshoidon vahvistaminen Somalimaassa

Psykososiaalinen keskus jatkoi toimintaansa erikoistuneena mielenterveyspalveluja tarjoavana avohoitoklinikkana Hargeisassa, tarjoten palveluja ilmaiseksi potilaille. Yhteensä 263 uutta potilasta, joilla oli vakavia mielenterveysongelmia, sai diagnostiikkapalveluja, neuvontaa, lääkehoitoa ja psykoedukaatioita perheenjäsentensä kanssa. Lisäksi noin 500 edellisvuoden potilasta jatkoi hoitoaan psykososiaalisessa keskuksessa.

Yhteistyössä yhteisön paikallisten johtajien kanssa on vuonna 2024 kehitetty etsivää työtä kahdessa paikallisessa pakolaisleirissä. Psykososiaalisen keskuksen henkilöstö (yksi lääkäri, kolme sosiaalityöntekijää) teki etsivää työtä 1–2 päivänä viikossa kahdella pakolaisleirillä tarjoten mielenterveyspalveluja erityisesti naisille, jotka eivät muuten olisi päässeet psykososiaalisen keskuksen palveluihin. Yhteistyötä tehtiin aktiivisesti yhteisön vanhimpien ja naisten ryhmien kanssa pakolaisleireillä, jotta tunnistetaan potilaat, erityisesti naiset, jotka tarvitsevat mielenterveyspalveluja näissä yhteisöissä. Yhteisöjen tietoisuutta mielenterveydestä lisättiin pakolaisleirien lähellä olevissa yhteisöissä. Mielenterveyspäivän tapahtuma järjestettiin. Yhteisön tietoisuutta lisäävien tapahtumien lisäksi pidettiin kahden päivän koulutus Ahaya-IDP-naisjärjestöjen jäsenille Ihmisoikeusperustaisesta lähestymistavasta mielenterveydessä, jotta he voivat avustaa etsivässä työssä pakolaisleireillä.

Koulutuksia ihmisoikeusperustaisesta lähestymistavasta mielenterveyteen toteutettiin hankkeen kohderyhmien keskuudessa (terveydenhuollon henkilöstö äiti-lapsi-klinikoilla, terveydenhuollon ammattilaiset ja uskonnolliset ja perinteiset johtajat). Yksityisten mielenterveysklinikoiden koulutus ei onnistunut terveysministeriön ja yksityisten klinikoiden hallituksen välisistä ristiriidoista johtuen.

Lokakuussa psykososiaalisessa keskuksessa työskentelevä lääkäri joutui eroamaan ilman ennakkovaroitusta henkilökohtaisten syiden takia. Uuden lääkärin rekrytointiprosessin aikana projektikoordinaattori (myös lääkäri) on ollut vastuussa potilaiden lääkehoidosta. Kolmen sosiaalityöntekijän työkuorma on ollut suuri. Tämä johtuu siitä, että lukuisa määrä potilaita jää psykososiaalisen keskuksen hoitoon, koska julkisilla neuvoloilla ja terveyskeskuksilla ei ole resursseja tarjota tarvittavaa hoitoa.

Yhteistyö terveysministeriön (MOHD) kanssa jatkui yhteisöpohjaisten palvelujen kehittämiseksi kansallisen mielenterveyspolitiikan mukaisesti. Hankkeessa tehtiin vaikuttamistyötä ministeriön suuntaan, jotta mielenterveystyö integroitaisiin julkisiin terveyspalveluihin sekä järjestettiin yksi sidoryhmätapaaminen mielenterveystyötä toteuttavien tahojen kesken. Hankkeen kestävyys takaamiseksi terveysministeriön ja Hargeisa Group hospitalin johdon kanssa neuvoteltiin säännöllisesti, jotta he takaisivat jatkossa tarvittavan lääke- ja laboratoriohoidon potilaille psykososiaalisen keskuksen keskittyessä neuvontatyöhön.

Hankeryhmä kokoontui 12 kertaa, ja hankkeeseen ei tehty seurantamatkaa vuonna 2024.

Hankeryhmä:

- Najmo Abdirahman
- Riikka Valjakka
- Kaija-Liisa Bruun
- Anu-Liisa Moisio

Liite 2. Paperittomien terveys (PapeTe) -hanke, tulokset vuonna 2024

PapeTe-hanke jalkautui yhteistyökumppaneiden toimintoihin vuoden aikana 13 kertaa ja kohtasi 69 kohderyhmään kuuluvaa henkilöä. Hankekoordinaattori järjesti paperittomille terveysneuvontaa heidän toivomistaan aiheista, kuten mielenterveydestä ja kaamosoireista. Neuvontapuhelimessa vastattiin 21 puheluun ja annettiin monipuolista palveluohjausta paperittomille sekä heitä kohtaaville tahoille. Tarvittaessa ihmisiä ohjattiin terveydenhuollon palveluihin. Paperittomille suunnatun monikielisen infomateriaalin osalta vuoden aikana kartoitettiin pääkaupunkiseudun paperittomien sotepalveluja sekä kielitarpeita.

Sosiaali- ja terveysalan opiskelijoita sekä ammattilaisia koulutettiin 16 luennolla ja vuoden aikana kohdattiin 595 kohderyhmän edustajaa. Luennoilla jaettiin tietoa paperittomien terveydestä ja oikeudesta terveyteen sekä paperittomien terveydenhuollossa kohtaamista esteistä. Rakenteellinen rasismi terveydenhuollossa -teemaiset luennot keskittyivät rasismiin ja sen tunnistamiseen terveydenhuollossa. Luentoja pidettiin vuoden aikana neljä ja niiden kautta kohdattiin 140 ihmistä. Lääkäreitä ja alan opiskelijoita tavoitettiin ammattipäivillä arviolta 600. Hyvinvointialueita kontaktoitiin säännöllisesti koulutusmarkkinoinnin tiimoilta. Koulutuksia toteutui kolme ja niissä kohdattiin 53 ammattilaista.

Poliittisten päättäjien kanssa käytiin keskustelua paperittomien terveydenhuoltoon liittyvästä hallituksen esityksestä, sekä kansallisesti eduskunnassa ja ministeriössä että alueellisesti hyvinvointialueilla. Tapaamisia ja muita yhteydenottoja oli yhteensä 70 ja niiden myötä kontaktoitiin 103 päättäjää tai heidän avustajaansa. Hanke teki tiiviisti verkostoyhteistyötä niin kotimaassa kuin Pohjoismaissa ja laajemmin Euroopassa. LSV kuuluu kansallisen paperittomuus-verkoston ohjausryhmään ja tätä kautta vaikutti myös verkoston toimintaan ja kehittämiseen. Paperittomien tilannetta koskevia puheenvuoroja pidettiin esimerkiksi Policy

Lab on Migration -webinaarissa. Hanke osallistui myös PICUMin vuosikokoukseen Madridissa ja ECRIn monitorointikierrokseen Helsingissä. Lisäksi LSV järjesti pohjoismaisen verkostotapaamisen Helsingissä keväällä 2024 ja piti Bergenin paperittomuus-konferenssissa alustuksen Helsingin keskitetystä mallista kesällä 2024.

Hankkeesta ja paperittomuudesta viestittiin aktiivisesti omille seuraajille LSV:n sosiaalisen median kanavissa, uutiskirjeessä ja jäsenlehdessä. Asiantuntijan haastattelut julkaistiin Helsingin Sanomissa ja Lääkärilehdessä. Kansainvälistä medianäkyvyyttä toi The Guardianin artikkeli, johon oli nostettu asiantuntijan sitaatti tiedotteesta. Neuvontanumeroa mainostettiin ammattiliiton lehdissä ja sosiaalisessa mediassa. Vapaaehtoistoiminta polkaistiin käyntiin ja ensimmäiset vapaaehtoiset rekrytoitiin sosiaalisessa mediassa, koulutusten yhteydessä sekä Lääkäripäivillä 2025.

Liite 3. Rauhantyö IPPNW:n puitteissa

Kati Juva on toiminut IPPNW yhtenä co-presidenttinä. Tässä ominaisuudessa hän osallistui IPPNW:n työvaliokunnan kokouksiin kuukausittain. Kesäkuussa kokoontui etänä myös IPPNW:n International Council ja Board. Juva osallistui myös IPPNW:n Europan säännöllisiin palavereihin.

Kansainvälinen ja Norjan Punainen Risti järjesti Brysselissä 16.3. ydinaseiden humanitaarisia vaikutuksia esittelevän NukeExpon. Samassa yhteydessä Juva kävi tapaamassa suomalaisia europarlamentaarikkoja (Eero Heinäluoma, Silvia Modig, Sirpa Pietikäinen, Nils Thorvalds, Ville Niinistö).

Vatikaani järjesti 10.–11.5. World Meeting of Human Fraternity -symposiumin, johon oli kutsuttu Nobelin rauhanpalkinnon saaneita (sekä henkilökohtaisesti että järjestöjä). Juva osallistui IPPNW:n edustajana. Kokouksessa laadittiin julistukset "We reject war – Let diplomacy prevail over arms" ja "Be Human". Osanottajat tapasivat sekä paavi Fransiskuksen että Italian presidentti Mattarellan.

Kati Juva osallistui 27.–31.5. Genevessä WHO:n vuosittaiseen yleiskokoukseen (World Health Assembly WHA) IPPNW:n delegaatioissa. Tavoitteena on saada WHO uusimaan raporttinsa ydinsodan vaikutuksista terveyteen ja terveydenhuoltoon. Edelliset raportit ovat vuosilta 1987 ja 1993 eli auttamattomasti vanhentuneita. IPPNW järjesti kokouksen yhteydessä korkeatasoisen oheistapahtuman. Asia ei edennyt tuossa kokouksessa, mutta syksyn 2024 mittaan päätöksestä raportin laatimisesta käytiin tiiviitä neuvotteluja eri maiden välillä. Juva osallistui tiiviisti IPPNW asiaa hoitavan työryhmän työhön ja oli yhteydessä myös Suomen WHO-edustajiin. Tavoitteena on saada päätös aikaan vuoden 2025 WHA:ssa. Juva kirjoitti aiheesta IPPNW:n blogiin. <https://peaceandhealthblog.com/2024/06/26/who-and-the-effect-of-nuclear-war-on-health-and-health-services/>

Lääketieteen opiskelijoiden kansainvälinen IFMSA kokoontui Tampereella 3.8. Juva piti kokouksessa IPPNW:n tervehdyksen ja veti työryhmää ydinaseiden vastaisesta työstä.

Maailman Lääkäriliitto WMA kokoontui Helsingissä 16.–19.10. Juva osallistui kokoukseen IPPNW:n edustajana yhdessä saksalaisen opiskelijan Stella Zieglerin kanssa. He esittelivät IPPNW:n toimintaa ja täsmennyksiä WMA:n aiempaan kannanottoon ydinaseista. Tämä jäi kuitenkin pöydälle seuraaviin kokouksiin Ranskan vastustuksen vuoksi.

Japanilainen hibakushien järjestö Nihon Hidankyo sai vuoden 2024 Nobelin rauhanpalkinnon. Juva osallistui Nihon Hidankyon Nobel -juhlallisuuksiin Oslossa 9.–11.12.

Suomen ydinaseurantaryhmä, johon kuuluu alan asiantuntijoita (rauhantutkijoita ja rauhanaktivisteja) kokoontui vuonna 2024 kolme kertaa ja oli lokakuussa mukana järjestämässä tilaisuutta *Suomestako ydinasevaltio*.

Liite 4. LSV:n jäsenyydet ja edustukset 2024

Suomalainen Lääkäriseura Duodecim
Fingo ry – Globaalin oikeudenmukaisuuden kattojärjestö
International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW)
International campaign to abolish nuclear weapons (ICAN)
Health Action International (HAI)
Kansainvälisen terveydenhuollon erityispätevyystoimikunta
Seksuaalioikeusverkosto
Suomen Somalia-verkosto
Lääkäriliiton Kansainvälisen terveyden neuvottelukunnassa (KATENE)
Platform for International Cooperation on Undocumented Migrants, PICUM
Fingo ry:n edustaja STM:n koordinoimassa Globaali terveys -verkostossa

Liite 5. Hallitus toimintavuonna 2024

Line Kurki, puheenjohtaja
Hanna Rintala, varapuheenjohtaja
Anna Kärki, jäsen
Ella Yli-Heikkilä, jäsen
Miska Tiainen, opiskelijajäsen
Sara Minkkinen, jäsen
Terhi Koivunen, jäsen
Anna Haavisto, opiskelijajäsen
Erika Kulmanen, varajäsen
Anniina Kyrönlähti, varajäsen